

ሓገገግ ማግለጺ ብዛዕባ ክታቦት

ክታቦት ወይቦ ኤ

ብዛዕባ`ዚ እንታይ ክትፈልጥ ትደሊ

Many Vaccine information Statements are available in Spanish and other languages. See www.immunize.org/vis

Hojas de información sobre vacunas están disponibles en español y en muchos otros idiomas. Visite www.immunize.org/vis

1 ስለምንታይ ክታቦት ይኸተብ?

ወይቦ ኤ ሓይገኛ ሕመም ናይ ጸላም ከብዳ እዩ። ሻይረስ ወይቦ ኤ (HAV) ብዝተባህለ ሻይረስ ድማ ይስዕብ። ሻይረስ ወይቦ ኤ፡ ብቐልቐል ኣቢሉ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ይመሓለፍ። ሓይ ሰብ ኣእዳዉ ብግቡእ እንተ ዘይተሓደሱ ድማ ቦቲ ሻይረስ ብቐለሉ ይልከፍ። ብሻይረስ ወይቦ ኤ ዝተበከለ መግቢ፡ ማይ ወይ ካልእ መሳርሒታት ኣቢሉውን ወይቦ ኤ ክሓልፈካ ይኸእል እዩ።

- ረስኒ፡ ቅርጽማት፡ ምንካይ ሽውሃት ናይ መግቢ፡ ዕግርግር ናይ ከስዕ፡ ተምላስ፡ ከምኡ ድማ ቃንዛ ኣብ መላግቦታት ኣዕጽምቲ
- ከቢድ ናይ ከስዕ ቃንዛን ውጽኣትን (ብፍላይ ኣብ ህጻናት)፡ ወይ ድማ
- ውደባ (ብጫ ሕብረ ቆርቦት ወይ ዓይኒ፡ ደባን ሕብረ ሸንቲ፡ ሓመዳዊ ዝሕብሩ ቀልቀል)።

እዞም ምልክታት`ዚ ኣቶም ኩሉ ግዜ ድሕሪ መልክፍቲ ካብ 2 ክሳብ 6 ሰሙን ደንጉዮም ይረኣዩ። ወላ`ኪ ናይ ገለ ሰባት ሕመም ክሳብ 6 ወርሒ ክጸንጹ ዝኸእል እንተኾነ፡ እዞም ምልክታት ግን ኩሉ ግዜ ኣብ ውሽጢ 2 ወርሒ ይጠፍኡ። ብሕመም ወይቦ ኤ እንተደኣ ተጠቐዕካ ኣለኻ፡ ኣዝዩ ክጽላኣካን ካብ ስራህ ከብኩረካን እዩ።

ህጻናት ዝበዝሑ ግዜ ምልክታት ኣየርእዩን እዮም፡ እንተኾነ፡ ዝበዝሑ እኹላት ሰባት ምልክታት የርእዩ እዮም። ምልክታት ዘይብልካ ከለኻ ንሻይረስ ወይቦ ኤ ናብ ሰባት ከተመሓለፎ ትኸእሎ ኣሎ።

ወይቦ ኤ ንጸላም ከብዳ ካብ ስራሕ ወጻኢ ክገብሩን ብኡ ኣቢሉ ሞት ከስዕብን ይኸእል እዩ - ወላ ሳሕቲ ዘጋጥምን ዝያዳ ኣብ ደቂ 50 ዓመትን ልዕሊኡን፡ ኣብ ከም ወይቦ ቢ ን ወይቦ ሲ ን ዝኣመሰለ ናይ ጸላም ከብዳ ሕመማትን ዘለዎም ሰባት ዝርኣ እንተኾነ።

ክታቦት ወይቦ ኤ ካብ መልክፍቲ ወይቦ ኤ ክከላኸል ይኸእል።
ክታቦት ወይቦ ኤ ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ካብ 1996 ኣትሒተዩ ኣብ ኣገልግሎት ክውዕል ጀመሩ። ካብ ሹዕ ኣትሒተዩ ድማ፡ ተርእዮ ናይ`ቲ ሻይረስ ኣብ ኣመሪካ ካብ ዓመት ናብ ዓመት እናንቆልቆለ ብምምጻእ፡ ካብ ከባቢ 31,000 ተርእዮታት ናብ ትሕቲ 1,500 ተርእዮታት ወረዳ ይርከብ።

2 ክታቦት ናይ ወይቦ ኤ

ክታቦት ናይ ወይቦ ኤ፡ ብዘይሰርሕ (ዝሞተ) ሻይረስ ዝዳሎ ክታቦት እዩ። ካብ መልክፍቲ ሻይረስ ንገዊሕ እዋን ናጻ ንክትከውን፡ **2 ዶዝ** ክታቦት ክትወስድ የድልየካ። እቲ ቀዳማይ ዶዝ ምስተወሰደ፡ እቲ ካልኣይ ዶዝ ብውሕዱ ድሕሪ 6 ወርሃ ክውሰድ ኣለዎ።

ህጻናት ኩሉ ግዜ ኣብ መንጎ ቀዳማይን ካልኣይን ዕለተ-ልደቶም ኣብ ዘሎ ግዜ ክኸተቡ ኣለዎም (ዕድመኦም ካብ 12 ወርሒ ክሳብ 23 ወርሒ ዝበጽሑ)፡ ዝጎበዙ ህጻናትን በጽሒታትን፡ ድሕሪ 23 ወርሒ ነቲ ክታቦት ክወስዱ ኣለዎም። ኣቐዲሞም ዘይተኸትቡ ዓቕሚ ኣዳም ዝበጽሑ ሰባት፡ ካብ መልክፍቲ ወይቦ ኤ ናጻ ክኾኑ እንተደልዮም ክኸተቡ ይኸእሉ እዮም።

- ክታቦት ወይቦ ኤ ክትወስድ ኣለካ - እንተደኣ፡
- ሕመም ወይቦ ኤ ገኒኑ ናብ ዝርኣየለን ሃገራት ትገይሽ ኣለኻ፡
  - ምስ ካልኣት ሰብኡት ጸታዊ ርክብ ትጽግሙ ከይንካ፡
  - ዘይሕጋዊ መድሃኒት/ሓሽሽ ትጥቀም ከይንካ፡
  - ከም ወይቦ ቢ፡ ወይቦ ሲ ዝኣመሰለ ሕጽር ናይ ጸላም ከብዳ ሕመም ሃልዩካ ከይኑ፡
  - ንደምካ ዘሕፍስ/ዘርግእ መድሃኒት ትወስድ ሃሊኻ፡
  - ብወይቦ ኤ ምስ ዝተለኸፉ እንስሳታት ወይ ኣብ ቤተ-ፈተነ/ላባራቶሪ ትሰርሕ ሃሊኻ፡ ወይ ድማ
  - ክረዓም ኢሉ ካብ ሕመም ወይቦ ኤ ዝገነነለን ሃገራት ምስ ዝመጸ ቆልዓ ጥቡቕ ውልቃዊ ርክብ ክህልወካ መደብ እንተ ሃሊካ

ብዛዕባ`ዚ ዝተጠቐሰ ኣርባዕተ ነጥቢታት ተወሳኺ ሓበሬታ ምስእትደሊ፡ ነቲ ናይ ኣገልግሎት ሕክምና ዝህበካ ትካል ወይ ሓኪም ተወከሱ።

ክታቦት ናይ ወይቦ ኤ ምስቶም ካልኣት ክታቦታት ኣብ ሓድ ግዜ እንተ ተወስደ፡ ዘስዕቦ ዝኾነ ፍሉጥ ጎድናዊ ሳዕቤን የብሉን።

3 ገለ ሰባት ነዚ ክታቦት ክወስዱዎ የብሉምን

- ነቲ ክታቦት ዝህበካ ሰብ ተወከሱ፡
- **እንተደኣ ዝኾነ ሓይገኛ ጥዕናዊ ጸገማት፡ ንህይወትካ ኣብ ሓደጋ ከእቲ ዝኸእል ቁጥጥ ኣካላት ኣለካ።**
ናይ ወይቦ ኤ ክታቦት ብዶዝ ምስ ወሰድካ ንህይወትካ ዝፈታተን ቁጥጥ ኣካላት ኣጋጢሙካ ዝፈልጥ ከይኑ፡ ወይ ውን ምስዚ ክታቦት ብዝተኣሳሰር ምኽንያ ከቢድ ቁጥጥ ኣካላት ኣጋጢሙካ እንተነይሩ፡ ክታቦት ንኸይትወስድ ማዕዳ ክቐርበልካ ይኸእል እዩ። ብዛዕባ ትሕዝቶታት ክታቦት ዝምልከት ሓበሬታ እንተደሊኻ፡ ነቲ ኣገልግሎት ሕክምና ዝህበካ ተወከሱ።
  - **እንተ ደኣ ጽቡቕ ይሰመዓካ ዘይሃልዩ።**
ከም ሰዓል ዝኣመሰለ ከቢድ ዘይኮነ ሕመም እንተደኣ ሓሚምካ ኣለኻ፡ ነቲ ክታቦት ሎሚ መዓልቲ ክትጅምሮ ተኸእሎ ክህልወካ ይኸእል`ዩ። እንተደኣ ብመጠናዊ ወይ ብኸቢድ ሓሚምካ ኣለኻ ከይንካ፡ ክሳብ ሓዊኻ ጥዕናኻ ናብ ንቡር ዝምለስ ክታቦት ከይወሰድካ ክትጸንጹ ኣለካ። ሓኪምካ/ዶክተርካ ሞያዊ ምኽሪ ክልግሰልካ ይኸእል እዩ።

4 ሓደጋታት ጎድናዊ ሳዕቤን ናይ ክታቦት

ዝኾነ ዓይነት መድሃኒት፡ እንተላይ ክታቦታት፡ ጎድናዊ ሳዕቤናት ናይ ምኽታል ተኸእሎ ኣለዎም። እቶም ጎድናዊ ሳዕቤናት ኩሉ ግዜ መጠናዊን ግዜኦም ሓልዮም ባዕሎም ዝጠፍኡን ኪ እንተኾኑ፡ ገሊኡም ግን ኣዝዮም ሓይገኛታት ክኾኑ ይኸእሉ እዮም።

መብዛኸትኦም ክታቦት ናይ ወይቦ ኤ ዝወስዱ ሰባት፡ ዝኾነ ጥዕናዊ ጸገማት ኣየኸትሉምን እዩ።

ክታብት ናይ ወይቦ ኤ ምስ ወሰድካ ዝኸሰቱ ሓደ ሓደ ጸገማት ነዞም ዝስዕቡ የጠቓልሉ፡

- ኣብቲ መርፍእ ክታብት ዝተወጋእካል ክፋል ኣካላትካ ቃንዛ ይስማዓካ ወይ እቲ ቆርባት ይቆይኹ
- ትሑት መጠን ረስኒ ይስማዓካ
- ቃንዛ ርእሲ/መርዘን ይስማዓካ
- ሓይልኻ ድኽም/ስልቸው ይብላካ

እዞም ጸገማት ኪኣቶም ኩሉ ግዜ መርፍእ ክታብት ምስ ተወጋእኻ 'ዮም ቀልጢድም ክኸሰቱ ዝጅምሩ። ን 1 ወይ 2 መዓልቲ ድማ ይጸገሩ።

ብዛዕባዞም ጸገማት ኪኣቶም ሓኪምካ ብዙሕ ሓበሬታ ክነግረካ ይኽእል እዩ።

ድሕሪ ክታብት ወይቦ ኤ ምውሳድካ ክኸሰቱ ዝኸእሉ ካልኣት ጸገማት፡

- ሓደ ሓደ ግዜ ሰባት ሕክምናዊ ፍውሳ ድሕሪ ምግባሮም ወላውን ክታብት ምስ ወሰዱ ፊንቲ ይኹኑ እዮም። ንኣስታት 15 ደቓይቕ ኮፍ ምባል ወይ ምድቃስ፡ ፊንቲ ካብ ምዃን ክከላኸለልካ ይኽእል። ከምኡውን ናብ መሬት ብምውዳቕ ክስዕብ ካብ ዝኸእል መጉዳእቲ ከድሕነካ ይኽእል። ርእሰካ ዘንጸራርወካ እንተኾይኑ፡ ናይ ምርኣይ ዓቕምኻ ዝቀያየር እንተኾይኑ፡ ወይ ድማ ኣእዛንካ ቃጭል ዝጥዕም ድምጺ ዘስምዓካ እንተኾይኑ፡ ነቲ ክታብት ዝሀበካ ዘሎ ሓብሮ።
- ገለ ሰባት መርፍእ ክታብት ምስተወግኡ፡ ካብቲ ዘስዕቡሎም ሓው ሓው ዘብል ልሙድ ቃንዛ ንላዕሊ ነዊሕ ዝጸንሕ ቃንዛ ኣብ መንኮሮም የስዕቡሎም። እዚ ግን ኣዝዩ ሳሕቲ'ዩ ዘጋጥም።
- ዝኾነ ሕክምናዊ ፍውሳ፡ ከቢድ ቁጥዑ ኣካላት ከስዕብ ይኽእል እዩ። ገለ ጎድናዊ ሳዕቤናት ሳሕቲ'ዮም ብክታብት ዝስዕቡ። ብገምጋም ካብ ሓደ ሚልዮን ዶላር 1 ዶላር ጥራይ'ዩ ጸገማት ከተስዕቡ ትኽእል። እቲ ጸገማት፡ ክታብት ምስተወስደ ኣብ ውሽጢ ሓደገት ደቓይቕ ወይ ሓደገት ሰዓታት ይኸሰቱ።

ከም ዝኾነ መድሃኒት፡ እቲ ክታብት ንህይወት ዝፈታተን ጉድኣት ወይ ሞት ከስዕብ ዘለዎ ተኸእሎ ብዘይ መጠን ትሑት እዩ።

ክታብታት ውሕስነቶም ክረጋገጹ ስለዘለዎ፡ ኩሉ ግዜ'ዩ መርመራ ዝካየድሎም። ንተወሳኺ ሓበሬታ፡ ኣብዚ ዝስዕብ ኣድራሻ ተወከስ፡ www.cdc.gov/vaccinesafety/

5 ሓደገኛ ጸገም እተኣስዒቡ እንታይ ክግበር ኣለዎ?

ከስተባህሉ ዘለኒ እንታይ ኣሎ?

- ንዘሻቕለካ ዝኾነ ነገር ከተስተውዕሉ ኣለካ። ንኣብነት ምልክታት ናይ ከቢድ ቁጥዑ ኣካላት፡ ልዑል መጠን ረስኒ፡ ወይ ድማ ዘይልሙድ ጠባይ/ባህርይ ገለ ካብኡ እዩ።

ምልክታት ናይ **ከቢድ ቁጥዑ ኣካላት** ንዕንፍርርን ሰሓን ቆርባት፡ ሕብት ገጽን ጎረሮን፡ ናይ ምስትንፋስ ጸገም፡ ዘይንቡር/ቅልጡፍ ህርመት ልቢ፡ ምንጽርራው ናይ ርእሲ፡ ከምኡ ድማ ንድኽም ኣካላት የጠቓልል። እዞም ጸገማት ኪኣቶም፡ ድሕሪ ክታብት ካብ ሓደገት ደቓይቕ ክሰብ ሓደገት ሰዓታት ደንጉዮም ይኸሰቱ።

እንታይ'ዩ ክገብር ዘለኒ?

- እንተደኣ ጸገምካ **ከቢድ ቁጥዑ ናይ ኣካላት ኮይኑ** ወይ ህጹጽ ሕክምናዊ ረዲኣት ዘድልዮ ምዃን ኣሚንካ፡ ሓገዝ ንምርካብ ናብ 9-1-1 ደውል ወይ ድማ ኣብ ቀረብ ናብ ዝርከብ ሆስፒታል ኪድ። በዚ እንተዘይ ሰለጡካ ግን፡ ናብቲ ብቐረብ ትሕከሙሉ ክሊኒክ ደውል።

ብድሕሪ'ዚ፡ ብዛዕባ'ቲ ዘጋጠመካ ጥዕናዊ ጸገማት ነቲ ንጎድናዊ ሳዕቤናት ክታብት ዝምልከት ሓበሬታ ኣብ ምእካብ ዝነጥፍ 'ቫክሲን ኣድቨርስ ኢቫንት ሪፖርቲንግ ሲስተም' (VAERS) ዝተባህለ ትካል ሓብር። ሓኪምካ ነዚ ሓበሬታ ክልእኮ ኣለዎ ወይ ድማ በዓልካ ብመገዲ'ዚ ዝስዕብ ናይ www.vaers.hhs.gov ወይ ድማ በዚ ዝስዕብ ቁጽሪ **1-800-822-7967** ደውል።

www.vaers.hhs.gov ወይ ድማ በዚ ዝስዕብ ቁጽሪ **1-800-822-7967** ደውል።

www.vaers.hhs.gov ሕክምናዊ ማዕዳ ኣይህብን እዩ።

6 ሃገራዊ ፕሮግራም ካሕሳ መጉዳእቲ ክታብት

ሃገራዊ ፕሮግራም ካሕሳ መጉዳእቲ ክታብት (VICP)፡ ብሰንኪ ክታብታት ጥዕናዊ መጉዳእቲ ወረዳዎም ክኸዕኑ ንዝኸእሉ ሰባት ካሕሳ ክህብ ኢሉ ዝቐመ ፈደራላዊ ፕሮግራም እዩ።

ክታብት ጉድኣት ኣስዒብሎም ክኸውን ከምዝኸእል ዝኣምኑ ሰባት፡ ብዛዕባዞም ፕሮግራምን ብዛዕባ ከመይ ኣቢልካ ናይ ካሕሳ ቅጥዒ ትመልእን ዝምልከት ትምህርቲ/ሓበሬታ ንምርካብ፡ በዚ ዝስዕብ ቁጽሪ **1-800-338-2382** ክድውሉ ይኽእሉ ወይ ድማ፡ ኣብዚ ዝስዕብ መርበብ ሓበሬታ ናይ www.hrsa.gov/vaccinecompensation። ካሕሳ ንምርካብ ዝቐርብ ናይ ጥርጉን ፍይል ደረት ግዜ ኣለዎ።

7 ተወሳኺ ትምህርቲ/ሓበሬታ ብኸመይ ክረክብ ይኽእል?

- ነቲ ኣገልግሎት ሕክምና ዝቐርበልካ ተወከሶ። ንሱ/ንሳ ነቲ ኣብ መትሓዚ ክታብት ዝርከብ ሓበሬታ ዝሓዘ ወረቐት ክ(ት)ህበካ ወይ ብዛዕባ ካልኣት ምንጭታት ሓበሬታ ክሕብረካ እዩ።
- ኣብ ከባቢኻ ንዝርከብ ወይ ንክፍሊ ጥዕና ናይ ክፍለ-ሃገር ደዊልካ ተወከስ።
- ንማእከላት ቁጽጽርን ምክልኻልን ሕማማት (CDC) ተወከሶን፡ - በዚ ዝስዕብ ቁጽሪ ደውል **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)** ወይ ድማ በዚ ዝስዕብ ኣድራሻ ኣቲኻ ተወከስ www.cdc.gov/vaccines

Vaccine Information Statement
Hepatitis A Vaccine - Tigrinya

7/20/2016

42 U.S.C. § 300aa-26

